

વીર સંવત ૨૪૮૨, ફાગણ સુદ ૭, રવિવાર
તા. ૨૭-૨-૧૯૬૬, ગાથા-૧૫. પ્રવચન નંબર-૩૮

‘દૌલતરામજી’ કૃત ‘છ ઢાળા’ ચાલે છે. એની ચોથી ઢાળ. એનો ૧૫મો શ્લોક છેલ્લો છે. ચોથી ઢાળ છે ને ? ૧૫મો શ્લોક, ‘નિરતિયાર શ્રાવકવ્રત પાળવાનું ફળ.’ એ છેલ્લો શ્લોક છે.

બારહ વ્રતકે અતીયાર, પન પન ન લગાવૈ;
મરણ સમય સન્યાસ ધારિ, તસુ દોષ નશાવૈ.
યો શ્રાવકવ્રત પાલ, સ્વર્ગ સોલમ ઉપજાવૈ;
તહંતૈં ચય નરજન્મ પાય, મુનિ હૈ શિવ જાવૈ. ૧૫.

જુઓ ! શું કહે છે ? અન્વયાર્થ :- ‘જે જીવ બાર વ્રતના પાંચ-પાંચ અતિયારોને લગાડતો નથી,...’ વ્રતને અતિયાર છે. એ વ્રત કોને હોય ? એ પહેલી વાત આવી ગઈ છે કે, સમ્યગ્જ્ઞાન હોય પછી ચારિત્રના બાર વ્રતના વિકલ્પ હોય. સમ્યગ્જ્ઞાન સમ્યગ્દર્શન વિના ન હોય અને સમ્યગ્દર્શન એ આત્મા અખંડ શુદ્ધ આનંદના સ્વભાવના આશ્રય વિના સમ્યગ્દર્શન ન હોય. સમજાય છે કાંઈ ? નિમિત્તથી પણ સમ્યગ્દર્શ ન થાય, દયા, દાન, વ્રતના રાગ મંદ પરિણામથી સમ્યગ્દર્શન ન થાય, વર્તમાન પ્રગટ પર્યાય જેટલો ક્ષયોપશમ જ્ઞાન, દર્શન ને વિકાસ છે એને આશ્રયે સમ્યગ્દર્શન ન થાય. સમ્યગ્દર્શન એકરૂપ ચિદાનંદ સ્વરૂપ ભૂતાર્થ આત્મા ધ્રુવ... ધ્રુવ... ધ્રુવ... અનંત ગુણનો પિંડ આત્મા વસ્તુ ધ્રુવ, એના આશ્રયે, એના અનુભવમાં, એમાં એકાગ્ર થતાં સમ્યગ્દર્શનની પર્યાય પ્રથમ મોક્ષમાર્ગનો અવયવ પહેલો પ્રગટ થાય. કહો, સમજાય છે કાંઈ ? એ સમ્યગ્દર્શન વિના સમ્યગ્જ્ઞાન હોય નહિ અને સમ્યગ્જ્ઞાન વિના વ્રત આદિ એને ચારિત્ર-ફારિત્ર હોય નહિ. કહો, સમજાય છે કાંઈ ?

એ ચીજ શું છે ? શેમાં ઠરવાથી, ઠરવાથી ચારિત્ર થાય ? ચારિત્ર એટલે ઠરવું, રમવું. શેમાં ઠરવાથી પણ ? કઈ ચીજ છે ઇ ? એ ચીજ સેકન્ડના અસંખ્ય ભાગમાં

પૂર્ણ આનંદ ધ્રુવ અંતર્મુખ, અંતર્મુખ દષ્ટિ કરતાં નિર્વિકલ્પ આનંદના અનુભવ સહિત પૂર્ણ શુદ્ધની એકતા અંદર પ્રગટ થાય, એને સમ્યગ્દર્શન કહે છે. કહો ભાઈ ! એ સમ્યગ્દર્શન કારણ છે અને સાથે આત્માનું જ્ઞાન થાય તે કાર્ય છે. છે તો એકસાથે. દીવો ને પ્રકાશ એકસાથે (છે) છતાં દીવો એ કારણ છે ને પ્રકાશ તે કાર્ય છે. છે એકસાથે.

એમ આત્મા શુદ્ધ આનંદકંઠનું ભાન અંતર્મુખમાં રાગ, વિકલ્પ જે દયા, દાન આદિ કષાયની મંદતાથી મારું કાર્ય થાય નહિ. શરીરની અનુકૂળતાની નિમિત્તતાથી પણ મારું કાર્ય થાય નહિ. મારું કાર્ય તો શુદ્ધ ચૈતન્યના અંતર અનુભવની દષ્ટિએ થાય એવું જાણીને, અનુભવીને સમ્યગ્દર્શન પ્રગટ થાય એને પ્રથમ નિર્વિકલ્પ આનંદનો અનુભવ થાય. એવા આનંદમાં એને પ્રતીત થાય કે, આ આખો આત્મા અતીન્દ્રિય આનંદમય છે. એ આનંદમય છે એમાં ઠરવાથી મને વધારે આનંદ શક્તિમાંથી પ્રગટ થશે. એવું સમ્યગ્દર્શન આ આત્માના આનંદના ભાનવાળું થાય ત્યારે તેને સમ્યગ્જ્ઞાન આત્માનું અને રાગ બાકી રહે એનું એને જ્ઞાન થાય. સમજાય છે કાંઈ ?

આત્માનું જ્ઞાન... દર્શનમાં તો એકલો આત્મા અખંડ શુદ્ધ એની પ્રતીતિનું ભાન ને અનુભવ. જ્ઞાન - આત્મા પવિત્ર છે ને સાથે અલ્પજ્ઞતા વર્તમાન વર્તે છે અને રાગાદિ જે ભાવ આવે એ બધાને જાણે તેને સ્વસન્મુખતાના જ્ઞાનવાળું તેને જ્ઞાન કહેવામાં આવે છે. ભારે શરતું ! એવા જ્ઞાન સહિત પંચમ ગુણસ્થાનમાં શ્રાવકને સ્વરૂપની શાંતિ અંદર વિશેષ પ્રગટે. સમ્યગ્દર્શન ઉપરાંત સ્વરૂપમાં બીજા કષાયનો અભાવ કરીને (વિશેષ શાંતિ પ્રગટી છે). સમ્યક્માં તો એક અનંતાનુબંધીનો અભાવ છે અને ભ્રાંતિનો અભાવ છે. શ્રાવકને... શ્રાવક એટલે આ વાડામાં રહેલાની વાત નથી. આ તો ભગવાન સર્વજ્ઞ પરમેશ્વરે કહેલા એની વાત છે. અંદરમાં આત્માના આનંદનું ભાન અને શાંતિની - અવિકારી શાંતિની વૃદ્ધિ પાંચમે ગુણસ્થાને થાય કે જે શાંતિ સર્વાર્થસિદ્ધિના સમકિતી દેવ કરતા પણ વધારે શાંતિ હોય. સમજાણું કાંઈ ? સર્વાર્થસિદ્ધિના દેવ સમ્યગ્દષ્ટિ અનુભવી છે પણ એને ચોથું ગુણસ્થાન (છે), પાંચમું નથી.

પાંચમાં ગુણસ્થાનમાં મનુષ્યને સમ્યગ્દષ્ટિ સર્વાર્થસિદ્ધિના દેવ કરતા પણ અંતરનો શાંતભાવ, અવિકારી પરિણમન ચોથા ગુણસ્થાનવાળા એકાવતારી સર્વાર્થસિદ્ધિ દેવ કરતા વધી ગયેલી શાંતિ હોય છે. એવી ભૂમિકામાં આવા બાર વ્રતના વિકલ્પો હોય છે. ભાઈ! લોકોને એકેય તત્ત્વની ખબર ન મળે. આ બહારથી માને કે, આ વ્રત છે ને આ અતિચાર ટાળો ને આ કરો. નિયમ ન મળે ત્યાં વ્રત ક્યાંથી આવ્યા પણ ? ‘મૂલં નાસ્તિ કુતઃ શાખા’ મૂળ જ ન મળે એને શાખાઓ ક્યાંથી આવી ગઈ ? કોણ જાણે ? પૂછો આ ડાહ્યા માણસને. કોઈ ઠેકાણે મૂળ વિના કદાચ ઝાડ થાતા હોય.

કહે છે, એવા બાર વ્રતના વિકલ્પ અહિંસા અણુવ્રત. એવા પંચમ ગુણસ્થાનમાં બીજા ત્રસને તો સંકલ્પથી મારવાનો ભાવ હોય નહિ. વિરોધિની હિંસા આદિનો ભાવ હોય.

મુમુક્ષુ :- હિન્દી મેં..

ઉત્તર :- હિન્દી પ્રવચન વળી ક્યાંથી આવ્યું પાછું ?

મુમુક્ષુ :- કહાં સે આયે ? (શ્રોતા :- પંજાબ સે).

ચોથી ઢાલ હે ઉસમેં હિન્દી મેં ૧૫ વાં શ્લોક હે, ગુજરાતી મેં ૧૪ વાં હે, હિન્દી મેં ૧૫ વાં હે. હે ના આખિર કા ? હિન્દી મેં ૧૫ વાં હે. ‘જો જીવ બારહ વ્રતોં કે પાંચ-પાંચ અતિચારોં કો નહીં લગાતા,...’ યે વ્યાખ્યા ચલતી હે. કિસકો વ્રત હે વહ બાત પહલે ચલી. ક્યા ચલી ? કિ, યહ આત્મા શુદ્ધ આનંદ જ્ઞાતા-દષ્ટા હે, એસી અંતર મેં પુણ્ય-પાપ કે ભાવ કી રચિ છોડકર ઔર સંયોગી નિમિત્ત કી રચિ છોડકર, જ્ઞાનાનંદ સ્વભાવ કી અંતર્મુખ કી અનુભવ દષ્ટિ હો ઉસકા નામ સમ્યગ્દર્શન પહલે કહને મેં આતા હે. ભૈયા ! સમજે ? સમ્યગ્દર્શન.

‘સમ્યગ્દર્શન-જ્ઞાન-ચારિત્રાણિ મોક્ષમાર્ગઃ’ આતા હે ના ? ‘ઉમાસ્વામી’. ‘સમ્યગ્દર્શન-જ્ઞાન-ચારિત્રાણિ મોક્ષમાર્ગઃ’ તો સમ્યગ્દર્શન કિસકો કહતે હેં ? ‘તત્ત્વાર્થશ્રદ્ધાનં સમ્યગ્દર્શનં.’ તત્ત્વાર્થ કિસકો કહતે હેં ? કિ, જીવ જ્ઞાયક ચૈતન્યમૂર્તિ ભગવાન શુદ્ધ પૂર્ણ હે, એસી અંતર્મુખ હોકર (નિર્વિકલ્પ પ્રતીતિ કરના). પુણ્ય-પાપ કા ભાવ

આસ્રવતત્ત્વ છે. શરીર, કર્મ અજીવતત્ત્વ છે. અજીવતત્ત્વ કી રુચિ છોડકર ઔર શુભ-અશુભભાવ જો હોતા હૈ વહ આસ્રવતત્ત્વ હૈ. ઉસકી ભી રુચિ છોડકર. આસ્રવ ઔર અજીવ સે ભિન્ન અકેલા જ્ઞાયક તત્ત્વ ચિદાનંદ ભગવાનઆત્મા હૈ, ઐસી સ્વસન્મુખ, રાગ સે વિમુખ હોકર, નિમિત્ત સે વિમુખ હોકર પૂર્ણ સ્વભાવ કે સન્મુખ હોકર અંતર મેં દષ્ટિ હોના ઉસકા નામ સમ્યગ્દર્શન કહને મેં આતા હૈ. સમજે કે નહીં ? યહાં તો સાદી હિન્દી હૈ. હમેં બહુત હિન્દી આતી નહીં. સાધારણ હિન્દી હૈ. હમ તો કાઠિયાવાડી હૈ ના ! સમજ મેં આયા ?

ભગવાન પરમેશ્વર ત્રિલોકનાથ તીર્થંકરદેવ, જિન્હોને એક સમયમેં ત્રીનકાલ ત્રીનલોક દેખા. ભગવાન કે મુખ જો સમ્યગ્દર્શન કી વ્યાખ્યા આવી, વહી વ્યાખ્યા ભગવાન ‘કુંદકુંદાચાર્યદેવ’ ને કી હૈ. સમજ મેં આયા ? દો હજાર વર્ષ પહલે સંવત ૪૮ મેં ભરતક્ષેત્ર મેં ‘કુંદકુંદાચાર્યદેવ’ નગ્ન દિગંબર મુનિ થે, જો ભગવાન કે પાસ ગયે થે, ‘સીમંધર’ પરમાત્મા કે પાસ આઠ દિન રહે થે. વહાં સે આકર ‘સમયસાર’ આદિ યહાં બનાયે. ઉસી કે અનુસાર ‘દૌલતરામજી’ ને ભી ‘છહ ઢાલા’ મેં સંતોં, મુનિ, તીર્થંકરોં કહતે હૈં ઉસી પ્રકાર સે હિન્દી મેં ‘છહ ઢાલા’ બનાઈ. અપને ઘર કી કોઈ બાત હૈ નહીં. સમજ મેં આયા ?

કહતે હૈં કિ, બારહ વ્રત કિસકો હોતા હૈ ? બારહ વ્રત પંચમ ગુણસ્થાન મેં હોતા હૈ. સમજ મેં આયા ? પંચમ ગુણસ્થાન કિસકો કહતે હૈં ? સર્વાર્થસિદ્ધિ કે એકભવતારી દેવ હૈં, ઉસકો સમ્યગ્દર્શન હૈ. સમ્યગ્દર્શન મેં ઉસકો જિતની આત્મા કે અનુભવ કી શાંતિ મિલી ઔર ઉસે રાગાદિ દૂસરે ત્રીન કષાય કા ભાવ હૈ, ઉસસે પંચમ ગુણસ્થાન મેં ઉસસે અધિક શાંતિ હોતી હૈ. વહ ચૌથે ગુણસ્થાન મેં હૈ. ઔર પંચમ ગુણસ્થાન કે શ્રાવક, સચ્ચે શ્રાવક કી બાત ચલતી હૈ, હાં ! સંપ્રદાય કી બાત યહાં નહીં હૈ. ભગવાન સર્વજ્ઞ પરમેશ્વર ત્રિલોકનાથ કી વાણી મેં આયા કિ, પંચમ ગુણસ્થાન કા શ્રાવક ઐસા હૈ કિ, સર્વાર્થસિદ્ધિ સે ભી ઉસકો આત્મા કી શાંતિ, અકષાયભાવ (વિશેષ પ્રગટ હુઆ હૈ). દો કષાય ટલ ગયા હૈ—અનંતાનુબંધી, અપ્રત્યાખ્યાની. પ્રત્યાખ્યાની ઔર સંજવલન દો (કષાય) રહે હૈં. પંચમ ગુણસ્થાન મેં શ્રાવક કો અપને અનુભવ મેં આત્મા આનંદકંદ શુદ્ધ જ્ઞાતા-દષ્ટા હૈ, ઐસા આ

ગયા છે. ઇસકે અલાવા દૂસરે કષાય કે અભાવ સે શાંતિ ભી બઢ ગઈ છે. એસે પંચમ ગુણસ્થાન મેં એસે બારહ વ્રત કા વિકલ્પ આતા હૈ, જો પુણ્યબંધ કા કારણ વ્યવહારચારિત્ર કહને મેં આતા હૈ. સમજ મેં આયા ? ભૈયા ! સૂક્ષ્મ બાત હૈ. ઉસને અનંતકાલ મેં ચૈતન્ય કા પત્તા હી લિયા નહીં.

નોંવી ત્રૈવેયક અનંતબાર ગયા. ઇસમેં પહલે આ ગયા ના ?

મુનિવ્રત ધાર અનંતબાર, ગ્રીવક ઉપજાયો;

પૈ નિજ આતમજ્ઞાન બિના, સુખ લેશ ન પાયો.

આતા હૈ ના ઉસમેં ? પહલે આ ગયા હૈ, ‘છહ ઢાલા’ મેં આ ગયા હૈ. ક્યા પંક્તિ હૈ ? કૌન-સી હૈ ? ‘મુનિવ્રત ધાર’ આતા હૈ કિ નહીં ? ચૌથી ઢાલ કી પાંચવીં. યે ચૌથી ચલતી હૈ ઉસકી ના ? આતા હૈ, દેખો ! પાંચવીં (ગાથા) હૈ. ચૌથી ઢાલ કા પાંચવાં શ્લોક હૈ. ૮૮ પન્ના હૈ. ૧૦૦ મેં ૧ કમ.

કોટિ જન્મ તપ તપૈ, જ્ઞાન બિન કર્મ ઝરૈં જે;

જ્ઞાનીકે છિનમેં ત્રિગુપ્તિ તૈં સહજ ટરૈં તે.

કરોડોં ભવ મેં, કરોડોં મનુષ્યભવ મેં, કરોડોં મનુષ્ય ભવ જબ મિલા તબ. મનુષ્યભવ ભી અનંતકાલ મેં મિલતા હૈ. ઉસમેં ભી મનુષ્ય ભવ મેં કરોડોં ભવ મેં, કરોડોં વર્ષ તપ કરે પરંતુ આત્મા કે જ્ઞાન બિના ઉસમેં કુછ લાભ હૈ નહીં. ‘મુનિવ્રત ધાર અનંતબાર, ગ્રીવક ઉપજાયો;’ મુનિવ્રત ધાર. અઢાઈસ મૂલગુણ, પંચ મહાવ્રત અનંતબાર લિયે, અનંતબાર લિયા. ‘પૈ નિજ આતમજ્ઞાન બિના, સુખ લેશ ન પાયો.’ ક્યા કહતે હૈં ? પંચ મહાવ્રત ઔર અઢાઈસ મૂલગુણ કા વિકલ્પ ભી દુઃખરૂપ હૈ, રાગ હૈ, આસ્રવ હૈ. સમજ મેં આયા ? ક્યા કહા ? દેખો !

‘મુનિવ્રત ધાર અનંતબાર, ગ્રીવક ઉપજાયો; પૈ નિજ આતમજ્ઞાન...’ વિકલ્પ પુણ્ય કા પરિણામ હૈ, પંચ મહાવ્રત કા, અઢાઈસ મૂલ ગુણ કા મહાવ્રત કા વિકલ્પ જો રાગ હૈ વહ વિકાર હૈ, દુઃખ હૈ, આસ્રવ હૈ. ઉસકા પાલન ક્રિયા તો સ્વર્ગ મેં ગયા. પરંતુ રાગ રહિત મેરી ચીજ (હૈ ઉસકા) ‘આતમજ્ઞાન બિના, સુખ લેશ ન પાયો.’ બરાબર હૈ ? આત્મા પૂર્ણાનંદ સ્વરૂપ હૈ. મહાવ્રત કા, વ્રત કા વિકલ્પ સે ભિન્ન

હૈ, ઐસે આત્મા કી અનુભવ કી દષ્ટિ કિયે બિના ઉસકો અંશ ભી આત્મા કા આનંદ આયા નહીં. પંચ મહાવ્રત પાલા ઔર આનંદ નહીં આયા. ક્યોંકિ પંચ મહાવ્રત તો રાગ હૈ, પુણ્ય હૈ, દુઃખ હૈ. આહા...હા...! ભાઈ ! દુનિયા ને વીતરાગમાર્ગ સુના હી નહીં.

સચ્ચે મહાવ્રત, હાં ! સમ્યગ્દર્શન બિના કે. અઠ્ઠાઈસ મૂલગુણ, ખડે-ખડે આહાર, એકબાર આહાર, ઇન્દ્રિયદમન, ષટ્ આવશ્યક, સામાયિક આદિ બરાબર (પાલે), હાં ! સમ્યગ્દર્શન બિના કે. સમ્યગ્દર્શન હો તો ભી વહ હૈ તો રાગ હી. બંધ કા કારણ હૈ. સમ્યગ્દર્શન મુનિ કો હૈ, સચ્ચે મુનિ કો ભી પંચ મહાવ્રત કા વિકલ્પ આતા હૈ વહ રાગ હૈ, આસ્રવ હૈ, દુઃખ હૈ, વિકાર હૈ, બંધ કા કારણ હૈ. ઐસા જ્ઞાની જાનતે હૈં. સમજ મેં આયા ? સૂક્ષ્મ બાત હૈ, ભાઈ ! અનંતકાલ મેં ઉસને તત્ત્વ કો સુના હી નહીં.

યહાં તો કહતે હૈં કિ, આત્મદષ્ટિ બિના, અનુભવ બિના, આત્મજ્ઞાન કે બિના અઠ્ઠાઈસ મૂલગુણ ઉસને અનંતબાર પાલે. નગ્ન દિગંબર (હુઆ), હજારોં રાનિયોં કા ત્યાગ (કરકે) મુનિ હુઆ, આનંદ લેશ ન પાયા. ક્યોંકિ આનંદ તો આત્મા મેં હૈ. મહાવ્રત કા પરિણામ તો શુભ હૈ, રાગ હૈ, દુઃખ હૈ. ઉસમેં આનંદ નહીં. ભાઈ ! બહુત ચિલ્લાતે હૈં. હમ પાલતે હૈં ના ! તૂ ધૂલ પાલતા હૈ. સુન તો સહી, તુજે માલૂમ નહીં. શ્રદ્ધા કી ખબર નહીં, જ્ઞાન કી ખબર નહીં.

યહાં તો કહતે હૈં, નિજ આત્મજ્ઞાન. ભગવાન કા જ્ઞાન નહીં, ભગવાન પરદ્રવ્ય હૈં, સિદ્ધ પરદ્રવ્ય હૈં. અપના નિજ, શબ્દ હૈ ના ? 'તૈ નિજ આત્મજ્ઞાન'. બડા શબ્દ હૈ. ઉસમેં ગાગર મેં સાગર ભર દિયા હૈ. 'દૌલતરામજી' મેં સારે શાસ્ત્ર કા હિન્દી મેં થોડા સાર ભર દિયા હૈ. લોગોં કો અર્થ કા પતા નહીં ઔર કંઠસ્થ કર લે, બોલ લે. 'નિજ આત્મજ્ઞાન' અપના આત્મા. વ્રતાદિ કા જો વિકલ્પ હૈ, રાગ હૈ (ઉસસે) ભિન્ન હૈ, ઐસા અંતર કા આત્મજ્ઞાન, આત્મ અનુભવ બિના, અંશ માત્ર ભી અતીન્દ્રિય આનંદ કા સુખ પાયા નહીં. ઉસકા અર્થ કિ, આત્મા કે જ્ઞાન બિના ઐસે પંચ મહાવ્રત અનંતબાર પાલે તો ભી દુઃખ પાયા. ઐસા અર્થ હુઆ કિ નહીં ? ભૈયા ! દુઃખ પાયા, ઐસા અર્થ હૈ ના ? આત્મા કા આનંદ ન પાયા. આનંદ ન પાયા તો દુઃખ

પાયા. એસા અર્થ હોતા હે ઉસમેં ? આહા..હા...! સમજે કુછ નહીં ઔર એસા માન લે કિ, હમ સમજતે હેં, સમજતે હેં. બફમ્ મેં હી બફમ્ મેં જિંદગી ચલી ગઈ. બફમ્ મેં યાની અંધાપે મેં. અજ્ઞાન મેં ઔર અજ્ઞાન મેં અનંતકાલ ચલા ગયા, પરંતુ વાસ્તવિક તત્ત્વ કી ક્યા દષ્ટિ હે ઔર વાસ્તવિક તત્ત્વ કા જ્ઞાન ક્યા હે ઔર વાસ્તવિક તત્ત્વપૂર્વક બારહ વ્રત કા વિકલ્પ કા ક્યા સ્વરૂપ હે ઉસકા ભી ઉસને બોધ ક્રિયા નહીં. યહાં તો વહ કહતે હેં. યહ ચૌથી ઢાલ કી પાંચવીં ગાથા હે. પંદ્રહવી ચલતી હે. સમજ મેં આયા ? ચલતી હે વહ પ્રંદહવીં હે, વહ પાંચવીં થી.

આત્મજ્ઞાન, જો આત્મા કા અતીન્દ્રિય આનંદ, આત્મા મેં બેહદ આનંદ ઔર જ્ઞાન હે, એસા અનંતગુણ કા પિંડ પ્રભુ (જીવતત્ત્વ હે). પુણ્ય-પાપ તો આસ્રવતત્ત્વ હે, શરીર, વાણી અજીવતત્ત્વ હેં. કહતે હેં, સમ્યગ્દષ્ટિ જીવ અપને જ્ઞાન કે અનુભવ કી આનંદ કી ભૂમિકા મેં સ્વરૂપ મેં સ્થિર નહીં રહ સકતા તો ઉસે બારહ વ્રત કા વિકલ્પ, શુભરાગ આયે બિના રહતા નહીં. સમજ મેં આયા ? બારહ વ્રત કા વિકલ્પ હે વહ પુણ્યબંધ કા કારણ હે. આસ્રવ હે કિ નહીં ? ભૈયા ! કહતે હેં, સ્વર્ગ મિલેગા, ઉસસે સ્વર્ગ મિલેગા. ઔર જિતના સ્વરૂપ કી દષ્ટિ ઔર અનુભવ હુઆ હે, ઉસસે સંવર, નિર્જરા હોગી. ભૈયા ! સૂક્ષ્મ બાત હે, ભૈયા !

લોગોં મેં વર્તમાન મેં બહુત ગડબડ ચલી હે. ઉસ બાત કે સામને યહ બાત આતી હે તો એસા લગતા હે કિ, એકાંત હે. ભગવાન ! સુન તો સહી, પ્રભુ ! તેરી ચીજ નિરાલી હે, સર્વજ્ઞ પરમેશ્વર ત્રિલોકનાથ ને જો ફરમાયા હે એસા માર્ગ દૂસરે મેં કહીં હે નહીં. વીતરાગ પરમેશ્વર સર્વજ્ઞદેવ એક સમય મેં ત્રીનકાલ ત્રીનલોક જિન્હોં ને દેખા ઉન્હોંને સમ્યગ્દર્શન-જ્ઞાન કા એસા સ્વરૂપ કહા હે. સમજ મેં આયા ? સર્વજ્ઞ કે અલાવા દૂસરે મેં તો કોઈ માર્ગ હે નહીં.

કહતે હેં, એસે પંચમ ગુણસ્થાનવાલા જીવ બારહ વ્રત કા પાલન કરે, શુભરાગ હે, પરંતુ પીછે સ્વરૂપ કી દષ્ટિ ઔર સ્વરૂપ કે આનંદ કી શાંતિ હે ઉતના ધર્મ હે. સમજ મેં આયા ? ઔર જિતના બારહ વ્રત કા વિકલ્પ આતા હે વહ પુણ્યબંધ હે. કહતે હેં કિ, ‘પાંચ-પાંચ અતિચારોં કો નહીં લગાતા...’ પીછે ‘મૃત્યુ-કાલ મેં...’ જબ

મૃત્યુ-કાલ આતા હૈ તબ ‘સમાધિ ધારણ કરકે...’ દેખો ! શાંત.. શાંત.. શાંત.. અંતર સમાધિ આનંદ સ્થિર હોકર સન્યાસ ધારણ કરે. ‘ઉનકે દોષોં કો દૂર કરતા હૈ...’ શ્રાવક સમાધિમરણ મેં આત્મા કે આનંદ મેં અતીન્દ્રિય આનંદ મેં દષ્ટિ દેકર શાંતિ મેં રહતે હૈં, તબ ઉન્હેં સમાધિમરણ હોતા હૈ. અંતર મેં શાંતિ હોતી હૈ તો સમાધિમરણ હોતા હૈ.

‘ઇસપ્રકાર શ્રાવક કે વ્રત પાલન કરકે સોલહવેં સ્વર્ગ તક ઉત્પન્ન હોતા હૈ,...’ સોલહવેં સ્વર્ગ (તક જાતા હૈ). રાગ હૈ ના ! ઇતના પુણ્યબંધ હો જાયેગા. મુનિ કો ભી જબ તક પૂર્ણ વીતરાગતા ન હો તબ તક આત્મા કે અનુભવ મેં ત્રીન કષાય કા અભાવ હૈ, ઇતની તો સંવર, નિર્જરા હૈ. ઉનકો ભી જિતના પંચ મહાવ્રત કા પરિણામ આતા હૈ વહ ભી શુભરાગ આસ્રવ હૈ. ઉસસે બંધ હો જાયેગા, સ્વર્ગ મેં જાયેગા, (વહ) સંવર, નિર્જરા નહીં (હૈ). સમજ મેં આયા ? ભૈયા ! સમજ મેં આયા કિ નહીં ? ‘ઉત્પન્ન હોતા હૈ,...’

‘વહાં સે મૃત્યુ પ્રાપ્ત કરકે...’ દેખો ! સમ્યગ્દષ્ટિ શ્રાવક અપને સ્વરૂપ કી દષ્ટિ અંતર મેં રખકર, શાંતિ કા વેદન કરકે આખિર મેં સમાધિમરણ કરકે સ્વર્ગ મેં જાતે હૈં. બારહવાં અચ્યુત સ્વર્ગ હૈ ના ? અચ્યુત દેવલોક મેં જાતે હૈં. ‘વહાં સે મૃત્યુ પ્રાપ્ત કરકે...’ વહાં કી સ્થિતિ પૂરી હોકર ‘મનુષ્યપર્યાય પાકર...’ વહાં સે મનુષ્ય હોતા હૈ. અપના અપૂર્વ કામ બાકી રહ ગયા વહ ‘મુનિ હોકર મોક્ષ જાતા હૈ.’ શ્રાવકપને મેં કભી મોક્ષ હોતા નહીં. સમજ મેં આયા ? ભલે પંચમ ગુણસ્થાન મેં અનુભવ દષ્ટિ, એકાવતારી હુઆ પરંતુ જબ મુનિ હો, દિગંબર સંત આત્મા કે આનંદ મેં ઝુલતે-ઝુલતે, ઝુલતે ઇતના અતીન્દ્રિ આનંદ, ત્રીન કષાય કે અભાવ મેં આતે હૈં તબ નગ્ન દિગંબર દશા હો જાતી હૈ. દિગંબર દશા, વસ્ત્ર-પાત્ર લેને કા ઉનકો વિકલ્પ હોતા નહીં. ઐસી દિગંબર મુનિ દશા હુએ બિના મોક્ષ કભી હોતા નહીં. સમજ મેં આયા ? ગૃહસ્થાશ્રમ મેં વસ્ત્ર-પાત્ર સહિત હો તો સમ્યગ્દષ્ટિ હો સકતા હૈ, પંચમ ગુણસ્થાન હો સકતા હૈ, મુનિ નહીં હો સકતા. ઔર મુનિ (હુએ) બિના મુક્તિ કભી હોતી નહીં.

યહ કહતે હૈં, દેખો ! ‘મનુષ્યપર્યાય પકર મુનિ હોકર મોક્ષ જાતા હૈ.’ સ્વર્ગમેં

સે નિકલકર ઉત્તમ કુલ મેં પુણ્ય કે કારણ ઉત્પન્ન હોતા હૈ. વહાં અલ્પકાલ મેં ગૃહસ્થાશ્રમ છોડ દેતે હૈં. મુનિપના આત્મા કે આનંદ મેં, અતીન્દ્રિય આનંદ મેં ઝુલતે ઉગ્ર પુરુષાર્થ સે શાંતિ કા વેદન કરતે-કરતે પંચ મહાવ્રત કા પહલે વિકલ્પ આતા હૈ, ફિર ઉસે ભી છોડકર સ્વરૂપ મેં સ્થિર હોકર કેવલજ્ઞાન કો પ્રાપ્ત કરતે હૈં. સમજ મેં આયા ? નીચે નોટ હૈ ના ? સંલેખના કી વ્યાખ્યા કરેંગે.

‘કોષિદિકે વશ હોકર વિષ, શસ્ત્ર અથવા અન્નત્યાગ આદિસે પ્રાણત્યાગ ક્રિયા જાતા હૈ ઉસે આત્મઘાત કહતે હૈં. સંલેખના મેં સમ્યગ્દર્શન સહિત...’ હૈ. સંલેખના આત્મઘાત નહીં, વહ આપઘાત નહીં. સંલેખના મેં આનંદકંદ કી ભૂમિ કા ભાસ હૈ અંદર. ‘સમ્યગ્દર્શન સહિત આત્મકલ્યાણ કે હેતુ...’ અંતર મેં આનંદ મેં રહને કે કારણ, અતીન્દ્રિય આનંદ મેં ઝુલને કે કારણ ‘કાયા ઔર કષાય કો કૃષ કરતે હુએ..’ કાયા ભી કૃષ પડતી હૈ ઔર કષાય ભી પતલા હો જાતા હૈ. ‘સમ્યક્ આરાધનાપૂર્વક...’ આત્મા કી શાંતિ, નિર્વિકલ્પ આનંદ કી આરાધનાપૂર્વક ‘સમાધિમરણ હોતા હૈ ઇસલિયે વહ આત્મઘાત નહીં...’ વહ તો ‘ધર્મધ્યાન હૈ.’ વહ આત્મઘાત નહીં. લોગ કહતે હૈં, વહ મર ગયા. ઐસા નહીં હૈ.

સમ્યક્ આત્મા કે અનુભવ મેં આનંદકંદ મેં ઝુલતે (હુએ) શરીર કા કૃશ હોના ઔર કષાય થોડા પતલા હૈ ઉસે ભી કૃષ કરતે હૈં, ઔર આત્મા કા અકષાયભાવ ઉગ્ર કરતે હૈં. ઐસે મેં દેહ છૂટ જાના વહ તો આત્મધ્યાન સહિત ધર્મધ્યાન હૈ, ઉસકો સમાધિમરણ કહતે હૈં. સમજ મેં આયા ? દેખો, ભાવાર્થ.

‘જો જીવ શ્રાવક કે ઉપર કહે હુએ બારહ વ્રતોં કા વિધિપૂર્વક જીવપર્યંત પાલન કરતે હુએ ઉનકે પાંચ-પાંચ અતિયારોં કો ભી ટાલતા હૈ...’ શાસ્ત્ર મેં સબ અધિકાર હૈં. ‘મૃત્યુકાલ મેં દોષોં કા નાશ કરને કે લિયે વિધિપૂર્વક સમાધિમરણ (સંલેખના) ઉનકે પાંચ અતિયારોં કો ભી દૂર કરતા હૈ વહ આયુ પૂર્ણ હોને પર મૃત્યુ પ્રાપ્ત કર...’ દેખો ! આયુ પૂર્ણ હોને પર ઉસકી મૃત્યુ હોતી હૈ, આગે-પીછે મૃત્યુ હોતા નહીં. જિસ સમય જહાં આયુ પૂર્ણ હોનેવાલા હૈ વહાં હોતા હૈ. ‘સોલહવેં સ્વર્ગ તક ઉત્પન્ન હોતા હૈ.’ યહ તો ઉત્કૃષ્ટ બાત કહી હૈ, હાં ! કોઈ આઠવેં, પાંચવેં, દસવેં

સ્વર્ગ તક ભી જાયે, કોઈ સુધર્મ મેં ભી જાયે. પહલા સુધર્મ દેવલોક હૈ વહાં ભી ઉત્પન્ન હો. પરંતુ ઉત્કૃષ્ટ જાયે તો શ્રાવક સોલહવેં તક જાયે.

‘હિર દેવાયુ પૂર્ણ હોને પર મનુષ્ય આયુ પાકર,...’ મનુષ્યભવ બિના મુનિપના હોતા નહીં. દેવ મેં મુનિપના નહીં, સમ્યગ્દર્શન હૈ, નારકી મેં સમ્યગ્દર્શન હૈ, પશુ મેં પંચમ ગુણસ્થાન હૈ. સમજ મેં આયા ? પશુ હૈ ના ? પશુ. ઉસે પાંચવા ગુણસ્થાન શ્રાવક હોતા હૈ. અઢાઈ દ્વિપ કે બાહર અસંખ્ય શ્રાવક હેં. યે અઢાઈ દ્વિપ હૈ ના ? અઢાઈ દ્વિપ કે બાહર અસંખ્ય દ્વિપ, સમુદ્ર હેં. સ્વયંભૂરમણ સમુદ્ર મેં અસંખ્ય શ્રાવક હેં. સુના હૈ કિ નહીં ? અઢાઈ દ્વિપ કે બાહર. યે અઢાઈ દ્વીપ તો મનુષ્ય કા હૈ, ઉસમેં તો સંખ્યાત મનુષ્ય હેં. અઢાઈ દ્વિપ કે બાહર અસંખ્ય સમુદ્ર હેં. બાહર અસંખ્ય સમુદ્ર ઔર દ્વિપ હેં. ઉસમેં એક સ્વયંભૂરમણ સમુદ્ર મેં અસંખ્યાત સમકિતી પંચમ ગુણસ્થાનવાલે પશુ હેં. કિસી કો અવધિજ્ઞાન હૈ, કિસી કો જાતિસ્મરણ હૈ. ઐસા સમ્યક્ અનુભવાલા, હાં ! આત્મદર્શનવાલે. ઐસે અસંખ્ય શ્રાવક સ્વયંભૂરમણ સમુદ્ર મેં હેં. લેકિન ઉસમેં મુનિપના નહીં આતા. નારકી ઔર દેવ મેં ચૌથા ગુણસ્થાન હોતા હૈ, પશુ મેં પંચમ હોતા હૈ, મનુષ્ય કો તો ચૌથે સે કેવલજ્ઞાન તક પ્રાપ્ત હોતા હૈ. સમજ મેં આયા ?

પશુ કા નહીં સુના હોગા. અઢાઈ દ્વિપ કે બાહર હૈ, ભૈયા ! સ્વયંભૂરમણ સમુદ્ર હૈ, દ્વિપ હેં, મગરમચ્છ હેં, મચ્છી હેં. સમકિતી, આત્મજ્ઞાની, હાં ! આત્મા કા અનુભવ કરનેવાલા, આનંદ કા અનુભવ કરતે-કરતે પંચમ ગુણસ્થાનવાલે. પંચમ ગુણસ્થાનવાલે અસંખ્ય શ્રાવક બાહર હેં, પશુ ! ભાઈ ! કૌન જાને ભગવાન જાને કૌન હોંગે ? મનુષ્ય મેં તો મનુષ્ય થોડે હેં. ભગવાન ને અસંખ્ય શ્રાવક કહે હેં. પરમાત્મા કેવલજ્ઞાની ત્રિલોકનાથ તીર્થંકર દેવ ને પંચમ ગુણસ્થાનવાલે અસંખ્ય શ્રાવક કહે હેં. સમજ મેં આયા ? તો મનુષ્યપને મેં તો અસંખ્ય હૈ નહીં. બાહર પશુ મેં હેં. સમજ મેં આયા ?

કહતે હેં, પૂર્ણ શુદ્ધતા પ્રાપ્ત કરને કા એક મનુષ્યપના હી હૈ, દૂસરે મેં હૈ નહીં. સમજ મેં આયા ? આત્મા કા આનંદ, સચ્ચિદાનંદ પ્રભુ સિદ્ધ સમાન, જૈસા સર્વજ્ઞ પરમેશ્વર ને દેખા હૈ, ઐસે આત્મા કા આનંદ અનુભવ હો તબ ઉસે સમ્યગ્દર્શન

હોતા હૈ. સમજ મેં આયા ? આહા..હા..!

મુમુક્ષુ :- અઘરું બહુ છે....

ઉત્તર :- હૈ, ઐસા હૈ. અનાદિ હૈ. દુનિયા કુછ માની લેતી હૈ. દુનિયા નીંબુ કો નીલમણિ માન લે તો કયા નીલમણિ હો જાતી હૈ ? ઐસે સમ્યગ્દર્શન માન લે કિ, હમેં દેવ-ગુરુ-શાસ્ત્ર કી શ્રદ્ધા હૈ, નોં તત્ત્વ કી શ્રદ્ધા હૈ તો સમકિત હૈ. વહ સમકિત હૈ હી નહીં. સમજ મેં આયા ? વહ તો અનંતબાર નોંવી ઐવેયક ગયા તબ ઐસા તો અનંતબાર માના થા. અનંતબાર નોંવી ઐવેયક ગયા. સમજ મેં આયા ? દિગંબર લિંગ ધારણ કરકે, અઢાઈસ મૂલગુણ (કા) પાલન કરકે, હજારોં રાનિયોં કા ત્યાગ કરકે (ગયા). વહ પહલે આયા ના ? સમજ મેં આયા ?

સમ્યગ્દર્શન ભગવાન ઇસકો કહતે હેં, ‘મૂદત્યમસ્સિદોં ખલુ સમ્માદિટ્ઠીં હવદિ જીવોં.’ ભગવાનઆત્મા... ‘સમયસાર’ કી ૧૧ વીં ગાથા મેં હૈ. ‘મૂદત્યમસ્સિદોં’ ભગવાનઆત્મા શુદ્ધ આનંદસ્વરૂપ પૂર્ણાનંદ અનંત ગુણ કા પિંડ, નિર્વિકલ્પ આનંદ (સ્વરૂપ મેં) અંતર સન્મુખ હોકર, પુણ્ય-પાપ કા વિકલ્પ, રાગ સે વિમુખ હોકર, નિમિત્ત સે વિમુખતા હોકર અંતર આનંદ સ્વરૂપ મેં સન્મુખ હોકર અતીન્દ્રિય આનંદ કે વેદન સહિત પ્રતીતિ હો ઉસકા નામ સર્વજ્ઞ પરમાત્મા સમ્યગ્દર્શન કહતે હેં. ભૈયા ! સમજ મેં આયા ? ઉસકે બિના સબ મિથ્યાદષ્ટિ હૈ. ચાહે તો નોં તત્ત્વ કો વિકલ્પ સહિત માને, ચાહે તો દેવ-ગુરુ-શાસ્ત્ર કો માને. ઉનકો માને બિના તો શુક્લલેશ્યા તો હોતી નહીં. નોંવી ઐવેયક ગયા તો શુક્લલેશ્યા લેકર ગયા. સુના હૈ ના ? ભૈયા ! નોંવી ઐવેયક આયા ના પહલે ? ‘મુનિવ્રત ધાર અનંતબાર ઐવેયક’ શુક્લલેશ્યા, હાં ! અનંતબાર શુક્લલેશ્યા હુઈ.

શુક્લધ્યાન દૂસરી ચીજ (હૈ), શુક્લલેશ્યા દૂસરી ચીજ (હૈ). શુક્લલેશ્યા તો અભવિ કો ભી હોતી હૈ. શુક્લધ્યાન દૂસરી ચીજ (હૈ). વહ તો આત્મા કા અનુભવ (હોને કે બાદ) આઠવેં ગુણસ્થાન મેં શુક્લધ્યાન હોતા હૈ. શુક્લલેશ્યા અનંતબાર પ્રત્યેક પ્રાણી કો આ ગઈ. નોંવી ઐવેયક અનંતબાર ગયે. સુના ના નોંવી ઐવેયક ? ઐવેયક. ચૌદ રાજ પુરુષપ્રમાણ હૈ. ઐવેયક યહાં સર પર હૈ. ભગવાન કેવલજ્ઞાની પરમાત્મા

ને લોક કો પુરુષાકાર દેખા હે. વહાં ઐવેયક કે સ્થાન મેં ઐવેયક કી નવ પૃથ્વી હેં. વહાં ૩૧ સાગરોપમ કી સ્થિતિ મેં અનંતબાર જીવ (ગયા હે). પંચ મહાવ્રત કા પરિણામ, અઘાઈસ મૂલગુણ કા પરિણામ, હજારોં રાનિયોં કા ત્યાગ, બારહ-બારહ મહિને કા ઉપવાસ, ઐસી શુક્લલેશ્યા કરકે નોંવી ઐવેયક અનંતબાર ગયા. સમજ મેં આયા ? આત્મા કા કોઈ કાર્ય હુઆ નહીં. શુભભાવ.. શુભભાવ.. શુક્લલેશ્યા કા શુભભાવ. ઐસા શુભભાવ કિ, દૂસરે દેવલોક કી ઇન્દ્રાણી ચલાને આયે તો ચલે નહીં, ઐસા ઉસકા શુક્લલેશ્યા કા શુભભાવ હોતા હે. સમજ મેં આયા ? ઉસકે લિયે આહાર બનાને મેં એકેન્દ્રિય કા એક પત્તા ભી મરા હો તો આહાર ન લે. ઉસકે લિયે બના હુઆ આહાર હો તો પ્રાણ જાયે તો ભી ન લે. ઐસી શુક્લલેશ્યા અનંતાબાર કી. સમજ મેં આયા ? પરંતુ આત્મા કે સમ્યગ્દર્શન બિના ઉસકા કુછ લાભ હુઆ નહીં. આહા..હા...! કહો, સમજ મેં આયા ? વહ યહાં કહતે હેં, દેખો !

‘સમ્યક્ચારિત્ર કી ભૂમિકા મેં રહનેવાલે રાગ કે કારણ વહ જીવ સ્વર્ગ મેં દેવપદ પ્રાપ્ત કરતા હે;...’ શ્રાવક સમકિતી આત્મા કા અનુભવ કરનેવાલા, અતીન્દ્રિય આનંદ કા અનુભવ હુઆ હે, ઉસકો શ્રાવક કહતે હેં. સંપ્રદાય મેં હેં ઉસે શ્રાવક નહીં કહતે હેં. સમજ મેં આયા ? બોરી મેં કડવાહટ ભરી હો ઔર ઉપર સે શક્કર નામ રખે તો વહ કડવાહટ મીઠી નહીં હોતી. મીઠી હો જાયે ? ઉપર શક્કર લિખતે હેં ના ? ઐસે નામ રખે કિ, હમ શ્રાવક હેં, મુનિ હેં. રખો નામ. બોરી રખો, અંદર મેં ક્યા ? મિથ્યાત્વભાવ પડા હે, ઝહર તો પડા હે. સમજ મેં આયા ? રાગ કા કણ ભી દયા, દાન, વ્રત કા વિકલ્પ ઉઠતા હે વહ રાગ હે. ઉસ રાગ સે અપને કો લાભ માનના વહ મિથ્યાદષ્ટિ અજાની હે. ઉસકે હૃદય મેં ઝહર ભરા હે. ભગવાન ત્રિલોકનાથ ઉસકો મિથ્યાદષ્ટિ કહતે હેં. ઉસકો સમકિતી તો નહીં (કહતે), તો શ્રાવક તો હે હી નહીં. સમજ મેં આયા ? ભાઈ ! કઠિન બાત હે, ભાઈ ! યહ કહતે હેં.

શ્રાવક કો અપને સ્વરૂપ કી દષ્ટિ અનુભવ કી હુઈ હે. મેં આનંદ, શુદ્ધ ચિદાનંદ સ્વરૂપ હૂં. રાગ આતા હે વહ ભી આસવતત્ત્વ હે. સાત તત્ત્વ મેં શરીર, કર્મ અજીવતત્ત્વ હે. સાત તત્ત્વ હેં ના ? જીવ, અજીવ, આસવ, બંધ, સંવર, નિર્જરા ઔર મોક્ષ. યે શરીર, કર્મ, વાણી યે સબ અજીવ તત્ત્વ હેં. અજીવતત્ત્વ કે દ્રવ્ય-ગુણ-પર્યાય અજીવ

મેં છે. અજીવ કી પર્યાય અજીવ સે હોતી છે, મેરે સે નહીં. ઔર અંદર મેં પુણ્ય-પાપ કા ભાવ શુભ-અશુભ હોતા છે, વહ આસવતત્ત્વ છે. આસવતત્ત્વ અજીવ સે ભિન્ન છે ઔર અજીવ સે આસવ સે ભિન્ન છે ઔર પુણ્ય-પાપ કા ભાવ આસવ સે ભગવાનઆત્મા ભિન્ન છે. જ્ઞાનાનંદ ભગવાનઆત્મા કા, આસવતત્ત્વ સે ભિન્ન હોકર અપને સ્વરૂપ કી અંતર અનુભવ દષ્ટિ કરના ઉસકા નામ સમ્યગ્દર્શન ઔર ઉસકા નામ સમ્યગ્જ્ઞાન છે.

ઐસે સમ્યગ્દર્શન-જ્ઞાન પૂર્વક શ્રાવક કો અંતર મેં શાંતિ બહુત બઢતી છે. વહ તો પહલે કહા. સર્વાર્થસિદ્ધિ મેં એકભવતારી સમ્યગ્દષ્ટિ હેં, ઉસસે ભી પંચમ ગુણસ્થાનવાલે શ્રાવક કો શાંતિ બઢ ગઈ છે. ઉસકો (દેવ કો) એક અનંતાનુબંધી કષાય કા ત્યાગ છે. સચ્ચા શ્રાવક હોતા છે ઉસે દો કષાય કા ત્યાગ છે. અનંતાનુબંધી કા ઔર અપ્રત્યાખ્યાનાવરણીય કા. તો અંદર મેં શાંત... શાંત.. શાંતિ કા વેદન શ્રાવક કો છે. અનંતગુણી શાંતિ અંદર મેં બઢ ગઈ છે. આહા..હા...! ઐસી ભૂમિકા મેં જો બારહ વ્રત કા વિકલ્પ હોતા છે ઉસકા પુણ્યબંધ હોકર સ્વર્ગ મેં ચલે જાતે હેં. સમજ મેં આયા ? ઇતના પુણ્ય બાકી છે તો સ્વર્ગ મેં ચલે જાતે હેં.

મુમુક્ષુ :- .. પછી ખ્યાલમાં આવે છે, પહેલાં ખ્યાલ નથી આવતો.

ઉત્તર :- તો ફીર ઉસકા ખ્યાલ કહાં સે આયા ? પહેલે આત્મા જાને બિના પર કા ખ્યાલ આયા કહાં સે ? એક કા ભાન નહીં ઔર દો કા ભાન હોતા છે, ઐસા કહતે હેં. આહા..હા...! અરે.. ભગવાન ! પ્રભુ !

તેરી ચીજ મેં તો અનંત અનંત શાંતિ આદિ પડી છે. અનંત ગુણ ભરે હેં, અનંત ગુણ ! ભૈયા ! કિતને ગુણ હેં ? સુના છે કભી ? કિતને અનંત ? દસ-બીસ નહીં. શાસ્ત્ર મેં છે, અનંત કી ગિનતી કિતની ? કિ, અભી તક જિતને સિદ્ધ હુએ, છ માસ ઔર આઠ સમય મેં, ભગવાન સર્વજ્ઞ પરમાત્મા ત્રિલોકનાથ ને દેખા છે કિ, છ માસ ઔર આઠ સમય મેં ૬૦૮ મુક્તિ કો પાતે હેં. સમજે ? છ માસ ઔર આઠ સમય મેં ૬૦૮ મુક્તિ કો પાતે હેં. તો અભી તક જો સિદ્ધ હુએ, અભી તક અનાદિ સે સિદ્ધ હોતે આયે હેં, અભી યહાં નહીં છે તો મહાવિદેહ ક્ષેત્ર મેં ભગવાન બિરાજતે

હैं. ત્રિલોકનાથ 'સીમંધર' પ્રભુ મનુષ્યદેહ મેં બિરાજતે હैं. વહાં ભી અભી સાધુ, સંત, આત્મજ્ઞાની, ધ્યાની કેવલજ્ઞાન પાકર મોક્ષ જાતે હैं. તો છ માસ ઔર આઠ સમય મેં ૬૦૮ મોક્ષ પાતે હैं. ઇતને અનંત પુદ્ગલ પરાવર્તન હો ગયે, ઉન સિદ્ધ કી સંખ્યા સે એક શરીર.. આલુ.. આલુ હોતા હૈ ના ? બટાટા નહીં કહતે ? આલુ, કાઈ, લીલ-ફૂગ હોતી હૈ ના ? પાની કે ઉપર હોતી હૈ ઉસે ક્યા કહતે હैं ? કાઈ કહતે હैं ના ? કાઈ કા ઇતના ટુકડા લો, એક ટુકડા મેં અસંખ્ય ઔદારિક શરીર હैं. એક શરીર મેં અભી તક સિદ્ધ હુએ ઉસસે અનંતગુને જીવ હैं. સમજ મેં આયા ? જિતને સિદ્ધ હુએ ઉસસે, કાઈ કા એક ઇતના ટુકડા લો ઉસમેં અસંખ્ય તો ઔદારિક શરીર હैं. અસંખ્ય ઔદારિક શરીર ઇતને મેં, હાં ! હંમબ નહીં, યથાર્થ હૈ. સુના નહીં તો ક્યા હુઆ ? સર્વજ્ઞ પરમેશ્વર ત્રિલોકનાથ ને કહા હૈ, ઐસા હૈ. એક શરીર ઉસમેં સે લો, અસંખ્ય મેં સે, તો એક શરીર મેં ઇતને આત્મા હैं કિ, સિદ્ધ સે ભી અનંતગુને. ઔર ઉસસે યે શરીર કે રજકણ, દુનિયા કે પરમાણુ હैं ઉસસે અનંત ગુને હैं, જીવ કી સંખ્યા સે પુદ્ગલ કી પરમાણુ કી સંખ્યા અનંતગુની હैं. સમજ મેં આયા ? ઔર ઉસસે આકાશ સર્વવ્યાપક હૈ, આકાશ સર્વવ્યાપક હૈ ના ? અલોક હૈ ના ? અલોક. યહ તો ચૌદ બ્રહ્માંડ લોક હૈ. ખાલી અલોક (હૈ). ચલા જાયે, ચલા જાયે આકાશ ચલા જાતા હૈ, કહીં અંત નહીં, કહીં અંત નહીં, અંત નહીં. ઉતના આકાશ, ઉસકે ઇતને ટુકડે કો પ્રદેશ કહતે હैं. ઐસા અનંત આકાશ, જિતને આકાશ કે પ્રદેશ હैं વે પરમાણુ કી સંખ્યા સે અનંતગુને હैं.

ઇસ અનંતગુને સે એક જીવ મેં ઉસસે અનંતગુને ગુણ હैं. સમજ મેં આયા ? આહા..હા...! કુછ માલૂમ નહીં. ઘર કે બર્તન માલૂમ હૈ, કિતની થાલી ઔર કિતને બર્તન હૈ ? ધૂલ મેં ભી માલૂમ નહીં. આત્મા કૌન હૈ ? દેહ મેં બિરાજમાન પ્રભુ આત્મા, આકાશ કે પ્રદેશ કી સંખ્યા અમાપ અનંત, ઉસસે અનંતગુને ગુણ હैं. અનંત ગુણ કા પિંડ ભગવાન, પુણ્ય ઔર પાપ કે શુભ-અશુભ રાગ કી રચિ છોડકર ઐસે અનંત ગુણ ભગવાન કી અંતર અનુભવ મેં દષ્ટિ હોના, જિસમેં અતીન્દ્રિય આનંદ કા સ્વાદ આના, ઉસકા નામ ભગવાન સમ્યગ્દર્શન, સમ્યગ્જ્ઞાન કહતે હैं.

ઐસે સમ્યગ્દર્શન, જ્ઞાન પૂર્વક શ્રાવક કો બારહ વ્રત કા શુભરાગ આતા હૈ.

ઇસ શુભરાગ સે તો સ્વર્ગ મેં જાતે હેં. જિતની અંતર મેં નિર્મલતા પ્રગટ હુઈ હૈ, ઉતની તો સંવર ઔર નિર્જરા પ્રગટ હુઈ. સમજ મેં આયા ? સચ્ચે શ્રાવક કી બાત કરતે હેં. વૈસે તો સબ અપને કો શ્રાવક કહતે હેં, હમ શ્રાવક હેં, જન્મ લે તબ સે કહતે હેં, હમ શ્રાવક હેં, શ્રાવક હેં. કૌન ના કહે ? પૈસે દેને પડતે હેં ? સમજ મેં આયા ?

‘કિંતુ સંવર, નિર્જરારૂપ શુદ્ધભાવ હૈ;...’ દેખો ! ક્યા કહા ? શ્રાવક કો આત્મા કે અનુભવપૂર્વક જિતના બારહ વ્રત કા રાગ રહા ઉસકા પુણ્યબંધ હુઆ ઔર સંવર, નિર્જરા તો શુદ્ધભાવ હૈ. અંદર મેં જિતના પુણ્ય-પાપ સે રહિત, બારહ વ્રત કે વિકલ્પ સે રહિત, અંતર કે અનુભવ મેં સ્થિરતા શાંતિ કી, આનંદ કી હુઈ વહ શુદ્ધભાવ હૈ. શુદ્ધભાવ સંવર, નિર્જરા હૈ. ઔર શુભભાવ જો બારહ વ્રત કા હૈ વહ આસ્રવ હૈ. સમજ મેં આયા ? ભૈયા !

શુભ, અશુભ ઔર શુદ્ધ. ભાવ કી ત્રીન જાતિ હેં. આત્મા મેં હિંસા, જૂઠ, ચોરી, વિષયભોગ વાસના અશુભભાવ હેં. ઔર ઇસ હિંસા મેં મીઠાસ આના ઔર દયા, દાન, વ્રત કા પરિણામ શુભ હૈ વહ ઠીક હૈ, ઐસા ભાવ આના વહ મિથ્યાદષ્ટિ કા અશુભભાવ હૈ. ઔર મિથ્યાદષ્ટિ જાને કે બાદ ભી જિતના હિંસા, જૂઠ, ચોરી, વિષય કા ભાવ (આતા હૈ વહ) પાપ (હૈ), ઔર દયા, દાન, વ્રત, ભક્તિ, પૂજા, યાત્રા કા ભાવ પુણ્ય (હૈ). પુણ્ય ઔર પાપ દોનોં આસ્રવતત્ત્વ હૈ. યે શુભભાવ ભી આસ્રવ હૈ. ઔર ઉસસે રહિત જિતને નિર્વિકલ્પ આત્મા કે આશ્રય શુદ્ધ શ્રદ્ધા, જ્ઞાન, શાંતિ પ્રગટ હુએ વહ શુદ્ધભાવ હૈ. વહ શુદ્ધભાવ સંવર, નિર્જરા હૈ. સમજ મેં આયા ? સાતોં તત્ત્વ આ ગયે, દેખો !

શરીર, અજીવ આદિ. યે શરીર ઔર કર્મ અજીવતત્ત્વ હેં, અજીવ હૈ. યે મિટ્ટી હૈ ના ? અજીવ હૈ. જડ કર્મ અજીવતત્ત્વ હૈ. યે વાણી અજીવતત્ત્વ જડતત્ત્વ હૈ. વહ અજીવ હુઆ. હિંસા, જૂઠ આદિ કે પરિણામ હોતે હેં વે પાપરૂપી અશુભ આસ્રવ પરિણામ (હેં). દયા, દાન, વ્રત કે (પરિણામ) પુણ્યરૂપી આસ્રવતત્ત્વ (હૈ). ઉસસે ભિન્ન ભગવાન જ્ઞાનમૂર્તિ ચિદાનંદ આત્મતત્ત્વ (હૈ). ઉસકી અંદર મેં શુદ્ધ શ્રદ્ધા, જ્ઞાન પ્રગટ

કરના વહ સંવર, નિર્જરા તત્ત્વ (હૈ) ઔર પૂર્ણ શુદ્ધિ પ્રગટ હોના વહ મોક્ષતત્ત્વ (હૈ). સમજ મેં આયા ?

મુમુક્ષુ :- પહલે ક્યા કરના ?

ઉત્તર :- યે ક્યા કહતે હેં ? ધર્મ કે લિયે પહલે આત્મા રાગ સે ભિન્ન હૈ ઉસકી અનુભવ દષ્ટિ કરની. વહ ધર્મ કે લિયે પહલે હૈ. પહલે એક કે બિના શૂન્ય કહાં સે આયે ? આહા..હા..! સમજ મેં આયા ? ‘એક હોય ત્રણકાળમાં પરમાર્થનો પંથ’ વીતરાગ પરમેશ્વર ને કહા હુઆ, ભરત, ઐરાવત યા મહાવિદેહ મેં સભી ભૂમિ મેં ‘એક હોય ત્રણકાળમાં પરમાર્થનો પંથ’ પરમાર્થ કા પંથ દો, તીન, ચાર હોતા નહીં. કહો, સમજ મેં આયા ?

મુમુક્ષુ :- પુરુષાર્થ કિયે જા.

ઉત્તર :- કૌન-સે પ્રકાર કા ? કિસ પ્રકાર કા ? પુરુષાર્થ – પુણ્ય-પાપ કે વિકલ્પ સે આત્મા પર હૈ ઉસકા પુરુષાર્થ કિયે જા, ઐસા હૈ. સમજ મેં આયા ? ઐસા કહતે હેં કિ, પુરુષાર્થ કિયે જા. કિસ પ્રકાર કા ? ક્યા જડ કા પુરુષાર્થ આત્મા કર સકતા હૈ ? આત્મા શરીર કો હિલા સકતા હૈ ? યે તો મિટ્ટી હૈ, અજીવ હૈ. ઉસમેં ઉત્પાદવ્યયધ્રુવયુક્ત સત્ હૈ. ઉસમેં પર્યાય કા ઉત્પાદ હોતા હૈ, જડ મેં જડ સે હોતા હૈ. ક્યા આત્મા ઉસકા ઉત્પાદ પુરુષાર્થ સે કર સકતા હૈ ? માનનેવાલા મૂઢ હૈ. જડ કી પર્યાય મેરે સે હોતી હૈ, વાણી મેરે સે હોતી હૈ, જડ કી પર્યાય કા ઉત્પાદ જડ સે હોતા હૈ. પૂર્વ કી પર્યાય કા વ્યય, નવી પર્યાય કા ઉત્પાદ, સદ્વશપના ધ્રુવ (હૈ). યહ તો પ્રત્યેક પરમાણુ કા ઉત્પાદવ્યયધ્રુવયુક્ત સત્ ઉસકા ધર્મ હૈ. વહ માને કિ, મેરે સે જડ કી પર્યાય હુઈ, મેં બોલતા હૂં. મૂઢ હૈ. જડ કી પર્યાય કો, અજીવ કો જીવ માના. અજીવ કો જીવ માને વહ મિથ્યાદષ્ટિ (હૈ). રટ તો લે. વિચાર કરને કી કુછ ખબર નહીં. ‘વાંચે પણ નહીં કરે વિચાર’ ‘દલપતરામ’ કા આતા થા ના ? ‘એ સમજે નહીં સઘળો સાર’. ‘દલપતરામ’માં આવતું. ‘દલપત’ કવિમાં (આવતું).

યહાં તો કહતે હેં, જડ કર્મ, શરીર, વાણી જગત કે સ્વતંત્ર પદાર્થ હેં. ઉસકી પર્યાય કા મેં આત્મા કર્તા નહીં, જૈસે ઈશ્વર કોઈ જગત કા કર્તા નહીં. જગત સ્વયંસિદ્ધ

તત્ત્વ છે. એસે સમ્યગ્દષ્ટિ ધર્મી જાનતે હેં. જડ અજીવતત્ત્વ કા કુછ કરના આત્મા (કા કાર્ય) નહીં. અજીવ કી પર્યાય અજીવ સે હોતી હે, અજીવ કા ગુણ અજીવ મેં હે, અજીવ કા દ્રવ્ય અજીવ મેં હે, અજીવ કા દ્રવ્ય-ગુણ કા પરિણમન અજીવ સે હોતા હે. સમજ મેં આયા ? ભૈયા ! અજીવ કી પર્યાય અજીવ સે હોતી હે, આત્મા સે નહીં. કઠિન બાત હે, ભાઈ !

એસા હાથ ચલતા હે ઉસકા આત્મા કર્તા નહીં હે. યે હાથ ચલતા હે ઉસકા આત્મા કર્તા હે એસા માનનેવાલા અજીવ કો જીવ માનતા હે. મૂઢ મિથ્યાદષ્ટિ અજ્ઞાની હે, વીતરાગ કી આજ્ઞા કી ઉસે ખબર નહીં. સમજ મેં આયા ? અજીવ સે ભિન્ન પુણ્ય-પાપ કા શુભ-અશુભ પરિણામ દોનોં આસવ હેં. દોનોં સે બંધ હે, શુભ હો યા અશુભ હો, દોનોં સે બંધ હે. અબંધ નહીં, અબંધ નામ સમ્યગ્દર્શન નહીં. અબંધ સ્વભાવ ભગવાનઆત્મા ચિદાનંદ કી મૂર્તિ, ઉસકે સન્મુખ હોકર સમ્યક્ પ્રાપ્તિ હોના વહ શુદ્ધભાવ હે. યહ શુદ્ધભાવ સંવર, નિર્જરા હે. આત્મા જીવદ્રવ્ય હે, વહ સંવર, નિર્જરા હે, પૂર્ણ શુદ્ધિ મુક્તિ હે, પુણ્ય-પાપ આસવ હે, ઉસસે બંધ હોતા હે. જડ કી પર્યાય જડ બંધ હે, વહ અજીવ હે. એસા ભિન્ન-ભિન્ન સાત તત્ત્વ કા યથાર્થ અંતર અનુભવપૂર્વક શ્રદ્ધા હોની ઉસકા નામ સમ્યગ્દર્શન-‘તત્ત્વાર્થશ્રદ્ધાનં સમ્યગ્દર્શનમ્’ કહતે હેં. સમજ મેં આયા ? ભૈયા ! અરે....! ભગવાન કે માર્ગ સબ લૂટ ચલ રહી હે. માર્ગ કહાં રહા ઔર કહાં માનકર ચલતે હેં. સમજ મેં આયા ? યહ કહતે હેં, દેખો !

શ્રાવક કો જિતના શુભભાવ હે (ઉસસે) વહ સ્વર્ગ કો પ્રાપ્ત કરતા હે. ધર્મ કા ફલ સંસાર કી ગતિ નહીં. કોઈ કહતા હે કિ, અપને ધર્મ કરતે હેં તો સ્વર્ગ મિલેગા. સ્વર્ગ કા તો બંધ હે. ધર્મ સે બંધ હોતા હે ? જિસ ભાવ સે બંધ હો વહ ધર્મ હે ? સમજ મેં આયા ? જિસ ભાવ સે બંધ હો વહ ભાવ ધર્મ નહીં. ધર્મ સે બંધ હોતા હી નહીં. ધર્મ તો સંવર, નિર્જરા હે. સમજે ? નહીં સમજે. ધર્મ સે આત્મા કા સ્વભાવ મિલે. પુણ્ય પરિણામ ધર્મ નહીં. ઉસસે બંધ (હોતા હે), બંધ સે સ્વર્ગાદિ મિલે. ધર્મ સે સ્વર્ગ મિલે ? ઔર સ્વર્ગ કા જો ભાવ હે વહ ધર્મ હે ? ધર્મ સે બંધ હો તો ફિર છૂટને કા ક્યા ઉપાય ? સમજ મેં આયા ? આહા...હા...! (અજ્ઞાની) ચિલ્લાતે હેં. જિસ ભાવ સે તીર્થંકરગોત્ર બંધતા હે વહ ભાવ ભી ધર્મ

નહીં. બંધ પડા હૈ ના ? બંધ હૈ, શુભભાવ હૈ. ષોડશકારણ ભાવના શુભભાવ હૈ. સમ્યગ્દષ્ટિ જાનતે હૈં કિ, યે ભાવ આતે હૈં, લેકિન હૈ બંધ. મેરી ચીજ તો રાગ સે ભિન્ન હૈ, ઉસકો મૈં સમ્યગ્દર્શન-જ્ઞાન જાનતા હૂં, ઐસા માને. આહા..હા...! સમજ મૈં આયા ? કુછ ભાન નહીં ઔર (કહે કિ), હમ જૈન હૈં. જૈન કિસકો કહના ? જૈના કા સરપર સિક્કા મારા હૈ તો જૈન હો ગયા ?

ભગવાન સર્વજ્ઞદેવ પરમેશ્વર ત્રિલોકનાથ કહતે હૈં કિ, શ્રાવક કો જો શુભભાવ રહા ઉસસે તો સ્વર્ગ મિલા ઔર સંવર, નિર્જરારૂપ શુદ્ધભાવ હૈ, ઇસ ધર્મ કી પૂર્ણતા વહ મોક્ષ હૈ. તીનોં આ ગયે, દેખો ! શ્રાવક કો જિતના શુભભાવ રહા ઉસસે પુણ્યબંધ હુઆ, બંધ મિલા. ઔર આત્મા કા સ્વભાવ કા અનુભવ કરકે જિતના નિર્વિકારી અકષાય પરિણામ હુઆ ઉસકા નામ સંવર, નિર્જરા (હૈ). પૂર્ણ શુદ્ધિ હુઈ ઉસકા નામ મુક્તિ. સમજ મૈં આયા ? ચોથી ઢાલ પૂરી હુઈ, લો !

નીચે લિખા હૈ વહ સબ આ ગયા હૈ. ઇસ ઓર (ફૂટનોટ) હૈ. ૧૧૮ પન્ના. ‘અજ્ઞાનપૂર્વક ચારિત્ર સમ્યક્ નહીં કહલાતા,...’ હૈ ઉસમૈં ? હૈ ? ‘પુરુષાર્થસિદ્ધિ ઉપાય’ કા શ્લોક હૈ.

न हि सम्यग्व्यपदेशं चरित्रमज्ञानपूर्वकं लभते ।

ज्ञानानन्तरमुक्तं चारित्रારाधनं तस्मात्॥૩૮॥

અજ્ઞાન નામ આત્મા કા ચિદાનંદ જ્ઞાતા-દષ્ટા કે અનુભવ કે ભાન બિના ચારિત્ર સમ્યક્ નહીં કહલાતા. ચારિત્ર કો સમ્યક્ લાગૂ નહીં પડતા. મિથ્યાચારિત્ર હૈ. મિથ્યાચારિત્ર નામ રાગ કી ક્રિયા હૈ. ‘ઇસલિયે ચારિત્ર કા આરાધન જ્ઞાન હોને કે પશ્ચાત્ કહા હૈ.’ અપના અનુભવ, દષ્ટિ કરના, બાદ મૈં અંતર સ્વરૂપ કા ચારિત્ર-સ્વરૂપ મૈં સ્થિરતા બાદ મૈં હોતી હૈ. દર્શન, જ્ઞાન બિના ચારિત્ર હોતા નહીં. લો, ચાર ઢાલ પૂરી હુઈ.

વીર સંવત ૨૪૯૨, ફાગણ સુદ ૭, રવિવાર
તા. ૨૭-૨-૧૯૬૬, ગાથા-૧૫. પ્રવચન નંબર-૩૮

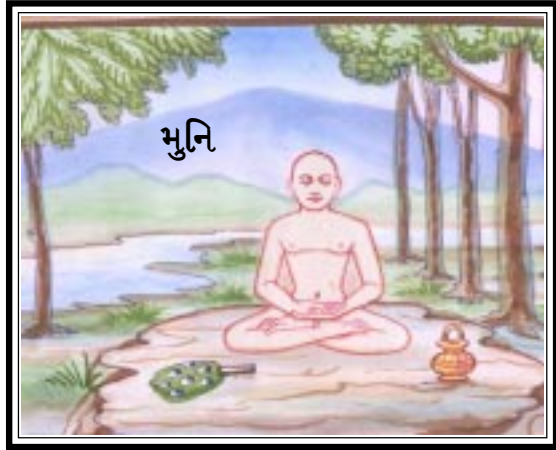
અબ પાંચવી, પાંચવી ઢાલ છે, ભૈયા ! પહલા શ્લોક. ‘ભાવનાઓં કે ચિંતવન કા કારણ, ઉસકે અધિકારી ઔર ઉસકા ફલ.’ શ્રાવક કે બાદ અબ મુનિ લેતે હેં. પહલે સમ્યગ્દર્શન કા અધિકાર બહુત આ ગયા. સમ્યગ્જ્ઞાન કા આ ગયા, શ્રાવક કે વ્રત કા આ ગયા, અબ મુનિ કી બાત કરતે હેં.

મુનિ સકલવ્રતી બડભાગી, ભવ-ભોગનતેં વૈરાગી;

વૈરાગ્ય ઉપાવન માઈ, ચિંતેં અનુપ્રેક્ષા ભાઈ. ૧.

શ્રાવક હોને કે બાદ મુનિપના લિયે બિના વિશેષ શાંતિ હોતી નહીં, મુક્તિ હોતી નહીં. ‘હે ભવ્ય જીવ ! મહાવ્રતોં કે ધારક ભાવલિંગી મુનિરાજ...’ મુનિ દિગંબર હોતે હેં ઔર અંતર મેં આનંદ કી, અતીન્દ્રિય

આનંદ કી દશા (પ્રગટ હોતી હૈ). ભગવાન કે શાસન મેં મુનિ ઉસકો કહતે હેં, ક્ષણ મેં સપ્તમ ગુણસ્થાન આતા હૈ. અકેલા આનંદ.. આનંદ.. આનંદ.. ક્ષણ મેં છઠ્ઠે ગુણસ્થાન કા વિકલ્પ આતા હૈ. એક દિન મેં હજારોં બાર છઠ્ઠા-સાતવાં ગુણસ્થાન આતા હૈ ઉસકો ભગવાન કે શાસન મેં મુનિ કહને મેં આયા હૈ. સમજ મેં આયા ? ભૈયા ! છઠ્ઠા-સાતવાં

ગુણસ્થાન હૈ ના ? અંતર મેં ત્રીન કષાય કા અભાવ હુઆ હૈ. છઠ્ઠા ગુણસ્થાન હુઆ. અંતર આત્મા (કે) અતીન્દ્રિય આનંદ કા વેદન (પ્રગટ હુઆ હૈ).

જો શ્રાવક કો અતીન્દ્રિય આનંદ કા વેદન હૈ ઉસસે ભી મુનિ કો અંદર સે

બહુત આનંદ બઢ ગયા. અંદર અતીન્દ્રિય ભગવાનમેં સે પ્રવાહ (પ્રગટ) હુઆ. તીન કષાય કા નાશ હોકર મુનિપના પ્રગટ હોતા હે. અતીન્દ્રિય આનંદ કે અનુભવ મેં જબ છઠ્ઠે ગુણસ્થાન મેં હેં, તબ ઉનકો પંચ મહાવ્રત કા વિકલ્પ હોતા હે. પંચ મહાવ્રત કા વિકલ્પ રાગ હે, પુણ્ય (હે). ક્ષણ મેં વહ વિકલ્પ છૂટ જાતા હે. અતીન્દ્રિય આનંદ કા ભિન્ન ગોલા ! ક્ષણ મેં સપ્તમ, ક્ષણ મેં છઠ્ઠા, ક્ષણ મેં સપ્તમ, ક્ષણ મેં છઠ્ઠા. ઐસી ભૂમિકા કો જૈનશાસન મેં ભાવલિંગી સંત કહતે હેં. સમજ મેં આયા ? આગે થોડા કહેંગે, હાં ! ઉનકી નીંદ ભી થોડી (હે). ઇતની કાગ-નિંદ જિતની. ઉનકો પૌન સેકંડ નીંદ આતી હે. ભાવલિંગી સંત કો પૌન સેકંડ નીંદ આતી હે. પીછે કહેંગે, રચન મેં આતા હે ના પીછે ? રચની નહીં (આતા) ? પિછલી રચનિ. કહાં (હે) ? પીછે ? છઠ્ઠી ઢાલ, છઠ્ઠી ઢાલ મેં હે. વહ છઠ્ઠી ઢાલ મેં હે. ‘પિછલી રચનિ’ શબ્દ આતા હે. છઠ્ઠી ઢાલ કા પાંચવાં શ્લોક.

સમતા સમ્હારેં, થુતિ ઉચારેં, વંદના જિનદેવકો;

નિત કરેં શ્રુતિરતિ, કરેં પ્રતિક્રમ, તજેં તન અહમેવકો.

જિનકે ન ન્હોન, ન દંતધોવન, લેશ અંબર-આવરન;

ભૂમાહિં પિછલી રચનિમેં કધુ શયન એકાસન કરન. પ.

મુનિદશા કિસકો કહેં ! ઓ..હો..હો...! પરમેશ્વરપદ ! પિછલી રાત મેં થોડી આતી હે, છઠવેં પ્રમત્ત ગુણસ્થાન મેં પૌન સેકંડ નિદ્રા આતી હે. ફિર જાગૃત હોકર સપ્તમ ગુણસ્થાન મેં (આ જાતે હેં). ફિર છઠ્ઠા. સમજ મેં આયા ? આહા..હા...! મુનિપના કિસકો કહના દુનિયા ને સુના નહીં. જિનકો ગણધરદેવ નમસ્કાર કરે. પાંચ નવકાર મેં જામો લોએ સવ્વસાહૂણં. ઐસે છોટે સાધુ કો નમન નહીં કરે પરંતુ ગણધર ભગવાન અભી ‘સીમંધર’ પ્રભુ કે પાસ બિરાજતે હેં. વે જબ બારહ અંગ કી રચના કરતે હેં (ઉસ સમય) જામો લોએ સવ્વ સાહૂણં (બોલતે હેં).

હે અઢાઈ દ્વિપ મેં સંત મનિ, આત્મજ્ઞાની-ધ્યાની આનંદકંદ મેં ઝુલનેવાલે, હે સંત ! તુમ્હારે ચરણ મેં મેરા નમસ્કાર. સમજ મેં આયા ? ગણધર કે નમસ્કાર જિનકે ચરણોં મેં પહુંચે ઉનકો મુનિ કહતે હેં. બારહ અંગ કી રચના કરતે હેં તબ પાંચ નમસ્કાર (મંત્ર કા) વિકલ્પ આતા હે ના ? ગણધર ચાર જ્ઞાન ઔર ચૌદહ પૂર્વ અંતર્મુહૂર્ત

મેં રચતે હૈં. વહ ભી જબ પંચ (પરમેષ્ઠી) સ્મરણ કા અથવા રચના કા વિકલ્પ આયા (તબ બોલતે હૈં) હામો લોએ સવ્ આઈરિયાણં. ‘લોએ’ (શબ્દ) સબ મેં લાગૂ પડતા હૈ. આખિર કા શબ્દ હૈ, અંત્યદીપક હૈ, અંત્યદીપક હૈ. હામો લોએ સવ્ અરિહંતાણં. મૂલ તો ઐસા હૈ. હામો લોએ સબ મેં લાગૂ પડતા હૈ. હામો લોએ સવ્ સિદ્ધાણં, હામો લોએ સવ્ આઈરિયાણં, હામો લોએ સવ્ ઉવજ્જાયાણં, હામો લોએ સવ્ સાહૂણં.

અહો સંત ! છઠ્ઠી-સાતવીં ભૂમિકા કે આનંદ મેં જૂલનેવાલે, ઉનકે ચરણ મેં મેરા નમસ્કાર હૈ. ગણધર નમસ્કાર કરતે હૈં વહ મુનિ કી દિશા જૈનશાસન મેં ગિનને મેં આયી હૈ. સમજ મેં આયા ? મુનિવ્રત કી ભાવના, મુનિ કેસી ભાવના કરતે હૈં, ઉનકી દશા કેસી હૈ કિ, શ્રાવક સે અનંતગુની શાંતિ બઢ ગઈ હૈ. ઉસ ભૂમિકા મેં બારહ ભાવના ભાતે હૈં. ઉસકા અધિકાર ચલેગા. (શ્રોતા :- પ્રમાણ વચન ગુરુદેવ)

